

**Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par ilgtspējīgas Eiropas
sociālo dimensiju jauniešiem**

(2023/C 185/06)

PADOME UN PADOMĒ SANĀKUŠO DALĪBVALSTU VALDĪBU PĀRSTĀVJI,

ATGĀDINOT:

1. ka Eiropas Savienības jaunatnes stratēģijai pievienoto Eiropas Jaunatnes mērķa Nr. 3 “Iekļaujošas sabiedrības” un Nr. 10 “Ilgtspējīga un zaļa Eiropa” nolūks ir “veicināt un nodrošināt visu jauniešu iekļaušanu sabiedrībā” un “izveidot sabiedrību, kurā visi jaunieši ir vides jomā aktīvi, izglītoti un spējīgi panākt izmaiņas savā ikdienas dzīvē” ⁽¹⁾;
2. ka jaunieši ir spēcīgi pārmaiņu un inovācijas veicinātāji ⁽²⁾ un būtiski partneri Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam un citu daudzpusēju nolīgumu un instrumentu, tostarp Parīzes nolīguma par klimata pārmaiņām ⁽³⁾ un Eiropas zaļā kursa ⁽⁴⁾, īstenošanā. Turklāt ANO Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam ⁽⁵⁾ ir atkārtoti uzsvērts princips, ka neviens netiks atstāts novārtā. Saskaņā ar ANO Konvenciju par bērna tiesībām ikvienam bērnam ir tiesības brīvi paust savu viedokli visos jautājumos, kas skar bērnu ⁽⁶⁾. Jauniešiem ir tiesības jēgpilni piedalīties to politikas virzienu izstrādē, īstenošanā, pārraudzībā, izvērtēšanā un pēcpasākumos, kuri ietekmē viņus un sabiedrību kopumā; ⁽⁷⁾
3. ka paaudžu dialogs un atbildība tiek atzīta par pareizas politikas veidošanas stūrakmeni ⁽⁸⁾, ka tiek atzīta jauniešu izšķirošā loma ar vidi saistītā rīcībā un tas, cik svarīgi ir uzsvērt jauniešu jēgpilnas iesaistes veicināšanā panākto progresu ⁽⁹⁾;
4. Eiropas Jaunatnes gads (2022) ⁽¹⁰⁾ deva impulsu sniegt iespējas un atbalstu jauniešiem, tostarp jauniešiem, kuriem ir mazāk iespēju, iegūt attiecīgas zināšanas un kompetences, lai kļūtu par aktīviem un iesaistītiem pilsoņiem un pārmaiņu dalībniekiem. Eiropas Jaunatnes gada noslēguma konferencē “Piesaki savas tiesības uz nākotni” (“*Claim the Future*”), kas notika 2022. gada 6. decembrī, politikas veidotāji un jaunatnes jomas ieinteresētās personas atkārtoti apliecināja savu kopīgo apņemšanos integrēt jaunatnes perspektīvu politikas veidošanā un palielināt viņu līdzdalību politikas veidošanas procesos. Izskanēja arī aicinājumi pievērst lielāku uzmanību profilaktiskai veselības aprūpei, garīgās veselības problēmu un vientulības apkarošanai, kā arī lielākai līdzdalībai organizētajos sporta pasākumos;

⁽¹⁾ 3. pielikums pie Eiropas Savienības Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcijas par regulējumu Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā: Eiropas Savienības jaunatnes stratēģija 2019.–2027. gadam, OV C 456, 18.12.2018., 1. lpp.

⁽²⁾ Padomes secinājumi “Visaptveroša pieeja tam, lai tiktu paātrināta ANO Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam īstenošana – pēc Covid-19 krīzes atjaunot uzlabojot (dok. 9850/21).

⁽³⁾ Apvienoto Nāciju Organizācija, Parīzes nolīgums, 2015. gads.

⁽⁴⁾ Eiropas Komisija, Komisijas paziņojums “Eiropas zaļais kurss”, COM(2019) 640 final.

⁽⁵⁾ Pārveidosim mūsu pasauli: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam, publicēja ANO Ģenerālā asambleja, A/RES/70/1.

⁽⁶⁾ Apvienoto Nāciju Organizācija, Konvencija par bērna tiesībām; Ģenerālās asamblejas rezolūcija 44/25.

⁽⁷⁾ Padomes secinājumi par tādu pilsonisko telpu sargāšanu un veidošanu jauniešiem, kas veicina jēgpilnu jaunatnes līdzdalību (OV C 501 I, 13.12.2021, 19. lpp.).

⁽⁸⁾ Padomes secinājumi par starppaaudžu dimensijas veicināšanu jaunatnes jomā nolūkā sekmēt dialogu un sociālo kohēziju (OV C 495, 29.12.2022, 56. lpp.).

⁽⁹⁾ Stokholma + 50, Globālais jaunatnes politikas dokuments: trešā oficiālā versija, 2022. gada maijs.

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2021/2316 (2021. gada 22. decembris) par Eiropas Jaunatnes gadu (2022), OV L 462, 28.12.2021., 1.–9. lpp.

APZINOTIES, KA:

5. ir būtiski pievērsties ilgtspējīgas attīstības sociālajai dimensijai ⁽¹⁾, lai nodrošinātu pilnvērtīgas iespējas neaizsargātām sabiedrības grupām. Ilgtspējīgas attīstības jautājumi ir intersekcionāli. Sociālekonomiskā atstumtība un demokrātiskā atstumtība ir cieši saistītas un ietekmē to, cik lielā mērā jaunieši spēj iesaistīties ilgtspējīgas attīstības pasākumos. Lai ar demokrātiskiem procesiem panāktu taisnīgu, ilgtspējīgu un iekļaujošu attīstību, ir jāņem vērā visas perspektīvas un viedokļi, izmantojot vārda brīvības un preses brīvības principus un iekļaujošus procesus visos līmeņos;
6. grupa, ko mēs saucam par “jaunatni”, sastāv no dažādām identitātēm ar atšķirīgām spējām, vajadzībām, vēlmēm, resursiem un interesēm, saskaras ar dažādiem izaicinājumiem un iespējām un nāk no dažādām izglītības, kultūras, ģeogrāfiskajām, ekonomiskajām un sociālajām vidēm. Šīs atšķirības ietekmē viņu intereses, iespējas un spēju iesaistīties darbībās, kas saistītas ar ilgtspējīgu attīstību un vidi;
7. ilgtspējīgas infrastruktūras piekļūstamību un pieejamību jauniešiem ietekmē arī tādi faktori kā iedzīvotāju blīvuma un demogrāfiskās struktūras atšķirības, t. i., atšķirības starp pilsētu, lauku, attāliem, perifēriem, mazāk attīstītiem un tālākiem reģioniem;
8. Covid-19 pandēmija, enerģētikas krīze, ko izraisīja Krievijas Federācijas agresijas karš pret Ukrainu, un klimata krīze ir izgaismojusi nevienlīdzību mūsu sabiedrībās, jo krīzes ir jauniešu grupas skārušas atšķirīgi un dažas grupas – nesamērīgi. To jauniešu, kuriem ir mazāk iespēju, nevienlīdzīga piekļuve cilvēktiesībām, piemēram, piekļuve izglītībai un veselības aprūpei, ir kļuvusi vēl acīmredzamāka šo krīžu laikā. Tādi priekšnosacījumi kā garīgā un fiziskā veselība, dzīves un mājokļa apstākļi, piekļuve formālai, neformālai un ikdienējai izglītībai, darba iespējas un brīvā laika aktivitātes ir ļoti svarīgas jauniešu noturībai un iespējām dzīvot ilgtspējīgi;
9. demokrātija un cilvēktiesības ir nedalāmas ilgtspējīgas attīstības kontekstā, jo klimata pārmaiņām ir nesamērīga ietekme uz marginalizētām un neaizsargātām grupām. Cilvēkiem ar vismazākajiem resursiem ir vislielākās grūtības pielāgoties klimata pārmaiņām ⁽²⁾, un nabadzības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem ir lielāka iespēja saskarties ar piesārņojuma un vides problēmām ⁽³⁾. Turklāt jauniešus, kuri dažādos veidos ir atkarīgi no dabas resursiem, jo viņiem tie nepieciešami, lai strādātu, dzīvotu vai iesaistītos savās kultūras tradīcijās, klimata pārmaiņas var negatīvi ietekmēt tādējādi, ka tiek apdraudēta viņu spēja veidot savu dzīvi ⁽⁴⁾;

UZSKATA, KA:

10. visiem jauniešiem vajadzētu būt labiem dzīves apstākļiem, nodarbinātības perspektīvām, spējai veidot savu dzīvi un ietekmēt politikas veidošanu un sabiedrības attīstību. Jaunieši ir viens no mūsu sabiedrību spēkiem, kā arī personas tiesību subjekti un pārmaiņu veicinātāji ⁽⁵⁾;
11. jauniešu zināšanas, skatu punkti un pieredze veicina mērķtiecīgākus politiskos lēmumus un ir vērtīgi resursi demokrātiskajā procesā. Jaunatnes politikā būtu jāizmanto divējāda pieeja, proti, ka iniciatīvas izstrādā un formulē tieši kopā ar jauniešiem, paši jaunieši un viņu labā, nodrošinot aktīvu un jēgpilnu jauniešu līdzdalību, un ka jaunatnes politiku integrē visās politikas jomās;

⁽¹⁾ “Ilgtspējīgas attīstības sociālās dimensijas” definīciju skatīt pielikuma II pielikumā.

⁽²⁾ Apvienoto Nāciju Organizācija, Pasaules ziņojums par jaunatni (2020. gads).

⁽³⁾ Eurostat, Dzīves kvalitātes rādītāji – dabiska un dzīva vide, 2022. gads.

⁽⁴⁾ Komisijas paziņojums “Ceļā uz klimatnoturīgu Eiropu: jaunā ES Klimatadaptācijas stratēģija” COM(2021) 82 final.

⁽⁵⁾ Padomes secinājumi “Veicināt jauniešu kā pārmaiņu virzītājspēku iesaisti ar mērķi aizsargāt vidi” (OV C 159, 12.4.2022, 9. lpp.).

12. ES jaunatnes politikai, tostarp ES jaunatnes dialogam, būtu jāpalīdz izveidot tādu sabiedrību visām pašreizējām un nākamajām paaudzēm, kurā tiek apspriestas un atrisinātas lielākās problēmas, kas saistītas ar tādiem sociāliem jautājumiem kā nabadzība, piespiedu vientulība ⁽¹⁶⁾, garīgā veselība, ilgtspējīga attīstība un klimata pārmaiņas, nepasliktinot situāciju pasaulē;
13. ir jāpalielina visu jauniešu sociālā iekļaušana, lai veicinātu izpratni par savstarpēji saistītām globālām problēmām, ar kurām saskaras pasaule, un lai palīdzētu jauniešiem apgūt zināšanas, prasmes un kompetences, kas vajadzīgas, lai dzīvotu ilgtspējīgāk un gan individuāli, gan kolektīvi sniegtu ieguldījumu ilgtspējīgākā sabiedrībā. Šajā nolūkā noderīgi instrumenti var būt ES jaunatnes programmas *Erasmus+* un Eiropas Solidaritātes korpuss, kā arī citas ES un valstu brīvprātīgā darba vai pilsoniskā dienesta shēmas un aktivitātes, ja tādas pastāv, un pilsoniskās līdzdalības iniciatīvas;
14. visiem jauniešiem vajadzētu būt piekļuvei pārbaudītai, uz pierādījumiem balstītai informācijai un datiem, kas formulēti jauniešiem draudzīgā, piekļūstamā veidā un vairākās valodās, lai nodrošinātu, ka visi jaunieši var saprast informāciju un attīstīt ilgtspējīgu uzvedību un savu lomu kā pārmaiņu veicinātāji un informēti pilsoņi;

UZSVĒR:

15. ka tādu problēmu kā Covid-19 pandēmija, klimata pārmaiņas un biodaudzveidības izzušana globālais raksturs prasa pēc iespējas plašāku sadarbību visos līmeņos, saglabājot jēgpilnu un efektīvu jauniešu līdzdalību;
16. nepieciešamību turpināt jauniešu iesaistīšanu ilgtspējīgas attīstības politikā visos līmeņos, lai izmantotu jauniešu potenciālu un radošumu, atzīstot, ka ieguldījumi jauniešos dod spēcīgu stimulu ilgtspējīgai nākotnei. Ir būtiski risināt dialogu par ētiskiem un sociāliem jautājumiem saistībā ar ilgtspējīgu attīstību gan jauniešu vidū, gan starp paaudzēm sabiedrībā, izmantojot, piemēram, paaudžu dialogu, lai veicinātu cerības un radītu izpratni par dažādām perspektīvām un realitāti un cieņu pret tām;
17. ka daudzi jaunieši Eiropā apzinās ilgtspējas un vides problēmas un uz savu bažu pamata rīkojas šajā jomā. Tajā pašā laikā ir jaunieši, kas nav iesaistīti sabiedrības jautājumu risināšanā. Gatavības rīkoties un iesaistes līmenis dažādos jauniešos atšķiras atkarībā no dažādiem faktoriem, piemēram, informācijas pieejamības, izglītības vides, sociālekonomiskā stāvokļa vai ģeogrāfiskās atrašanās vietas. Dažādām jauniešu grupām ir vajadzīgs dažāda veida pamudinājums un atbalsts, lai viņi piedalītos sabiedrības attīstībā. Tāpēc, pievēršoties tādiem jautājumiem kā ilgtspējīga attīstība, cilvēktiesības, dzimumu līdztiesība, vienlīdzīgas iespējas, sociālais taisnīgums un klimata pārmaiņas, ir jāizmanto holistiska pieeja un jāizstrādā iekļaujošas un līdzdalīgas darbības;
18. ka jaunatnes organizācijas, darbs ar jaunatni un citas neformālās un ikdienējās mācīšanās aktivitātes ir svarīgas, lai sniegtu informāciju un atbalstu jauniešiem, kuri atrodas ārpus formālām struktūrām, un bieži vien papildina visu līmeņu publisko iestāžu sniegtos pakalpojumus;

PIEŅĒM ZINĀŠANAI:

19. 2023. gada martā notikušās ES jaunatnes konferences dalībnieku vēstījumu par to, cik svarīgi ir sniegt jauniešiem uzticamu, piekļūstamu un lietotājdraudzīgu informāciju un piekļuvi gan formālai, gan neformālai izglītībai par ilgtspēju un klimata pārmaiņām. Atzīmē arī viņu vēstījumu par to, cik svarīgi ir izmantot starppaaudžu un starpdisciplināras pieejas, lai dotu jauniešiem iespējas, nodrošinot viņiem nepieciešamo informāciju un zināšanas par to, kā iesaistīties ilgtspējīgā un iekļaujošā praksē, un ar to saistītos rīkus;

⁽¹⁶⁾ "Vientulības" definīciju skatīt pielikuma II pielikumā.

AICINA DALĪBVALSTIS ATTIECĪGAJOS LĪMEŅOS:

20. nodrošināt piekļūstamas, ilgtspējīgas un daudzlīmeņu pārvaldības struktūras ⁽¹⁷⁾ un iespējas jaunatnes organizācijām un jauniešiem, tostarp nepietiekami pārstāvētām jauniešu grupām, saskaņā ar esošo paraugpraksi, piemēram, Eiropas Padomes labas prakses kodeksu sabiedrības līdzdalībai lēmumu pieņemšanas procesā ⁽¹⁸⁾, lai nodrošinātu jēgpilnu iesaisti un veicinātu pieejamus mehānismus nolūkā sniegt atsaucsmes un veikt šādu procesu izvērtēšanu;
21. veicināt jaunatnes darbinieku izglītības iespējas attīstīt nepieciešamās zināšanas, prasmes un kompetences, lai savā praksē pievērstos sociālās iekļaušanas un ilgtspējīgas attīstības jautājumiem neformālā veidā;
22. veicināt mācību un profesionālās mācīšanās iespēju attīstību pedagogiem ⁽¹⁹⁾, tostarp jaunatnes darbiniekiem, lai labāk informētu, izglītotu un dotu iespējas visiem jauniešiem ilgtspējīgas attīstības jautājumos ar mērķi nodrošināt jauniešiem iespēju izdarīt apzinātu un ilgtspējīgu izvēli ikdienas dzīvē un iesaistīt viņus lēmumu pieņemšanas procesos;
23. par prioritāti noteikt jauniešu garīgo veselību un labklājību, jo īpaši, atzīstot garīgās veselības problēmas par vienu no būtiskākajām jauniešu veselības problēmām ⁽²⁰⁾, stiprinot uz zināšanām balstītu garīgās veselības veicināšanu, garīgās veselības pratību un profilakses centienus dažādās vidēs ar starpnozarju pieeju palīdzību un veicinot un attīstot vienlīdzīgu piekļuvi kvalitatīviem veselības aprūpes pakalpojumiem, kas ir integrēti, droši un orientēti uz cilvēkiem, lai uzlabotu jauniešu veselību, labklājību un dzīves kvalitāti, tādējādi palielinot visas sabiedrības spēku un noturību;
24. apsvērt tiesībās balstītas jaunatnes perspektīvas ⁽²¹⁾ piemērošanu ilgtspējīgas infrastruktūras politikai, jo īpaši attiecībā uz cenas ziņā pieejamu un piekļūstamu sabiedrisko transportu un mājokļiem, lai nodrošinātu ilgtspējīgas un videi draudzīgas iespējas visiem jauniešiem;

AICINA DALĪBVALSTIS UN EIROPAS KOMISIJU, IEVĒROJOT SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU, SAVĀS ATTIECĪGAJĀS KOMPETENCES JOMĀS UN ATTIECĪGAJOS LĪMEŅOS:

25. izstrādājot un īstenojot turpmāko politiku, kas saistīta ar sociālo iekļaušanu un ilgtspējīgu attīstību, apsvērt ES jaunatnes dialoga 9. cikla rezultātus;
26. nodrošināt visiem jauniešiem piekļuvi savām tiesībām saskaņā ar starptautiskajām deklarācijām un konvencijām, iekļaujot tiesībās balstītu jaunatnes perspektīvu tādu pasākumu izstrādē, īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā, kas skar jauniešus visos līmeņos. Ir svarīgi nodrošināt lēmumu pieņēmējiem nepieciešamās kompetences un piekļuvi piemērotiem instrumentiem, lai izveidotu iekļaujošus un līdzdalīgus lēmumu pieņemšanas procesus;
27. turpināt atbalstīt pētniecību un analīzi, izmantojot esošos rīkus, piemēram, *Youth Wiki* ⁽²²⁾, un vākt sadalītus datus par to, kā sociālā atstumtība un klimata pārmaiņas ir saistītas ar jauniešu garīgo veselību, labklājību un dzīves apstākļiem, paturot prātā iespējamo vajadzību pēc jauniem rādītājiem un uzraudzības mehānismiem, ar ko novērtēt sociālās atstumtības un klimata pārmaiņu ietekmi;

⁽¹⁷⁾ Padomes secinājumi par daudzlīmeņu pārvaldības stiprināšanu saistībā ar jauniešu līdzdalības lēmumu pieņemšanas procesos veicināšanu (OV C 241, 21.6.2021, 3. lpp.).

⁽¹⁸⁾ Eiropas Padome, Labas prakses kodekss sabiedrības līdzdalībai lēmumu pieņemšanas procesā, CONF/PLE(2009)CODE1.

⁽¹⁹⁾ "Pedagoga" definīciju skatīt pielikuma II pielikumā.

⁽²⁰⁾ Eiropas Komisijas Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts "Bērni un garīgā veselība: profilaktiska pieeja trauksmei un depresijai, Publikāciju birojs, 2021. gads.

⁽²¹⁾ "Tiesībās balstītas jaunatnes perspektīvas" definīciju skatīt pielikuma II pielikumā.

⁽²²⁾ *Youth Wiki* ir tiešsaistes platforma, ko uztur Eiropas Komisija un kas sniedz informāciju par Eiropas valstu jaunatnes politiku.

28. uzlabot pieklūstamību dažādiem līdzdalības mehānismiem, piemēram, jaunatnes padomēm, jaunatnes uzklaušanai un līdzdalības konferencēm, tostarp ES jaunatnes dialogam, kā arī digitālos līdzdalības rīkus, nodrošinot, ka tie koncentrējas uz dažādu sabiedrībā esošu jauniešu grupu, tostarp nepārstāvētu un nepietiekami pārstāvētu jauniešu grupu, bažām attiecībā uz piedalīšanos šādos mehānismos un vadošās lomas uzņemšanos tajos;
29. pilnībā izmantot programmas *Erasmus+*, Eiropas Solidaritātes korpusa un ESF+, tostarp attiecīgā gadījumā iniciatīvas *ALMA*, potenciālu radīt iespējas iekļaujošākiem un ilgtspējīgākiem projektiem un mobilitātes pasākumiem, tostarp hibrīdmobilitātei, visiem jauniešiem. Īpašs uzsvars būtu jāliek uz to jauniešu līdzdalību, kuriem ir mazāk iespēju;

AICINA EIROPAS KOMISIJU SASKAŅĀ AR SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU:

30. nodrošināt ilgtermiņa informācijas pasākumus Eiropas līmenī, tostarp, izmantojot Eiropas Jaunatnes portālu un citus attiecīgus informācijas rīkus, jauniešiem draudzīgā, iekļaujošā, daudzvalodu un pieklūstamā veidā saistībā ar ES politiku un programmām, kas attiecas uz ilgtspējīgu attīstību un klimata pārmaiņām, kā arī ar līdzdalības procesiem Eiropas iestādēs;
31. veicināt iespējas mācīties no līdzbiedriem ilgtspējas un iekļaušanas jomā;
32. turpināt veicināt un atbalstīt starpnozaru pieeju un sinerģijas ar citām iniciatīvām, piemēram, “Klimatizglītības koalīciju”, Padomes ieteikumu par mācīšanos zaļās pārkārtošanās un ilgtspējīgas attīstības sekmēšanai ⁽²³⁾ un Jauno Eiropas “Bauhaus”.

⁽²³⁾ OV C 243, 27.6.2022., 1.–9. lpp.

PIELIKUMS I

ATSAUCES DOKUMENTI

Šo secinājumu pieņemšanā Padome un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvji ir ņēmuši vērā šādus dokumentus.

- Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas zaļais kurss”, COM(2019) 640 final.
- Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai: “Ceļā uz klimatnoturīgu Eiropu: jaunā ES Klimatadaptācijas stratēģija” (COM(2021) 82 final).
- Padomes secinājumi “Visaptveroša pieeja tam, lai tiktu paātrināta ANO Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam īstenošana – pēc Covid-19 krīzes atjaunot uzlabojot (dok. 9850/21).
- Padomes secinājumi par tādu pilsonisko telpu sargāšanu un veidošanu jauniešiem, kas veicina jēgpilnu jaunatnes līdzdalību (OV C 501 I, 13.12.2021, 19. lpp).
- Padomes secinājumi par starppaaudžu dimensijas veicināšanu jaunatnes jomā nolūkā sekmēt dialogu un sociālo kohēziju (OV C 495, 29.12.2022, 56. lpp).
- Padomes secinājumi “Veicināt jauniešu kā pārmaiņu virzītājspēku iesaisti ar mērķi aizsargāt vidi” (OV C 159, 12.4.2022, 9. lpp).
- Padomes secinājumi par daudzlīmeņu pārvaldības stiprināšanu saistībā ar jauniešu līdzdalības lēmumu pieņemšanas procesos veicināšanu (OV C 241, 21.6.2021, 3. lpp).
- Eiropas Padome, Labas prakses kodekss sabiedrības līdzdalībai lēmumu pieņemšanas procesā, CONF/PLE(2009)CODE1.
- Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Savienība, kurā valda līdztiesība: personu ar invaliditāti tiesību stratēģija 2021.–2030. gadam”, COM(2021) 101 final.
- Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2021/2316 (2021. gada 22. decembris) par Eiropas Jaunatnes gadu (2022), OV L 462, 28.12.2021., 1.–9. lpp.
- Eiropas Komisijas Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts “Bērni un garīgā veselība: profilaktiska pieeja trauksmei un depresijai: Eiropas platforma ieguldījumam bērnos, Publikāciju birojs, 2021. gads.
- Eurostat, Dzīves kvalitātes rādītāji – dabiska un dzīva vide. 2022. gada septembris.
- Eiropas Parlaments, Padome un Eiropas Komisija, Iestāžu kopīgā proklamācija par Eiropas sociālo tiesību pilāru (OV C 428, 13.12.2017, 10. lpp).
- Satvars Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas stratēģijas “Izglītība ilgtspējīgai attīstībai 2021.–2030. gadam” īstenošanai.
- JRC Science for Policy Report, Baarck, J., Balahur-Dobrescu, A., Cassio, L.G., D’hombres, B., Pasztor, Z. un Tintori, G., *Loneliness in the EU. Opinions from survey and online media data*, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga, 2021. gads.
- ESAO, *Global Teaching InSights, Teaching for Climate Action — Summary of Insights*, 2021. gads.
- Eiropas Savienības Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par regulējumu Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā: Eiropas Savienības jaunatnes stratēģija 2019.–2027. gadam, OV C 456, 18.12.2018.
- Stokholma + 50, Globālais jaunatnes politikas dokuments: trešā oficiālā versija, 2022. gada maijs.
- Pārveidosim mūsu pasauli: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam, publicēja ANO Ģenerālā asambleja, A/RES/70/1.
- Apvienoto Nāciju Organizācija, Pasaules ziņojums par jaunatni (2020. gads).

-
- Apvienoto Nāciju Organizācija, Parīzes nolīgums, 2015. gads.
 - Apvienoto Nāciju Organizācija, Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām, Līgumu krājums, 2515. sējums, 2006. gads.
 - Apvienoto Nāciju Organizācija, Konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesas iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, Orhūsa, 1998. gads.
 - Apvienoto Nāciju Organizācija, Konvencija par bērna tiesībām (1989. gads), Līgums Nr. 27531, Apvienoto Nāciju Organizācijas līgumu krājums, 1577. sējums, 12. pants.
 - Apvienoto Nāciju Organizācija, Vispārējā cilvēktiesību deklarācija, 1948. gads.
 - Apvienoto Nāciju Organizācija, Pasaules Vides un attīstības komisijas ziņojums "Mūsu kopīgā nākotne", [Bruntlandes ziņojums], A/42/427, 1987. gads.
-

PIELIKUMS II

DEFINĪCIJAS

Šajos Padomes secinājumos izmantotas šādas definīcijas.

Pedagogi: ietver skolotājus (kuri saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi ir atzīti par tādiem, kam ir skolotāja statuss vai līdzvērtīgs statuss) un pasniedzējus (ikvienu, kurš veic vienu vai vairākas darbības, kas saistītas ar teorētisko vai praktisko mācību funkciju vai nu izglītības vai apmācības iestādē, vai darbavietā). Tas ietver vispārējās izglītības un augstākās izglītības skolotājus, sākotnējās un tālākās PIA skolotājus un pasniedzējus, kā arī pirmsskolas izglītības un aprūpes speciālistus un pieaugušo izglītotājus, un jaunatnes darbiniekus ⁽¹⁾.

Vientulība: vientulība pēc būtības ir ļoti subjektīva lieta. Tā ir uztverta neatbilstība starp personas vēlamu un faktisko attiecību tīklu. Tā tiek izjauta kā ļoti negatīva pieredze. Runa ir ne tikai par nepietiekamu daudzumu sociālo kontaktu, bet arī par sajūtu, ka šīs attiecības nav pietiekami apmierinošas. Citiem vārdiem sakot, vientulība nenozīmē būšanu vienam, bet gan sajūtu, ka esi viens. Šajā ziņā vientulība atšķiras no sociālās izolācijas, kurai ir objektīva konotācija, ko raksturo attiecību trūkums ar citiem cilvēkiem un/vai ļoti neliels skaits nozīmīgu kontaktu ⁽²⁾.

Tiesībās balstīta jaunatnes perspektīva ⁽³⁾: tiesībās balstīta jaunatnes perspektīva sasaista valsts jaunatnes politikas mērķus ar bērnu un jauniešu tiesībām, kādas ir noteiktas starptautiskās konvencijās, tiesību aktos un noteikumos. Tās pamatā vajadzētu būt pētniecībai un statistikai, un tās mērķim vajadzētu būt radīt apstākļus jauniešu iekļaušanai sabiedrības vispārējā attīstībā gan uz viņu pašu iniciatīvu, gan no lēmumu pieņēmēju iniciatīvu pamata. Tiesībās balstīta jaunatnes perspektīva var kalpot par metodi, ar kuru lēmumu pieņēmēji iegūst attiecīgas kompetences, lai lēmumu pieņemšanā ņemtu vērā jaunatnes perspektīvas.

Ilgtermiņa attīstības sociālā dimensija: ilgtermiņa attīstību bieži definē kā attīstību, kas apmierina tagadējās vajadzības, neapdraudot nākamo paaudžu spēju apmierināt savas vajadzības ⁽⁴⁾. Tas nozīmē, ka ir jāapmierina visu iedzīvotāju pamatvajadzības un jānodrošina visiem iespēja īstenot savus centienus pēc labākas dzīves. Ilgtspējīga attīstība aptver trīs dimensijas: ekonomikas, sociālo un vides dimensiju. Ilgtspējīgas attīstības sociālā dimensija balstās uz tādām pamatvērtībām kā taisnīgums un demokrātija, tostarp uz to, ka visi cilvēki var efektīvi izmantot visas cilvēktiesības – politiskās, pilsoniskās, ekonomiskās, sociālās un kultūras. 2021. gadā Padome atkārtoti apstiprināja, cik svarīgi ir stiprināt ilgtermiņa attīstības sociālo dimensiju, lai veicinātu cilvēktiesības, dzimumu līdztiesību, iekļaušanu, cilvēces attīstību, sociālo kohēziju un līdztiesību visos tās veidos, kā arī sociālo dialogu, darba aizsardzību un pienācīgas kvalitātes nodarbinātību ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Kā definēts Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumos par jaunatnes darbinieku izglītību un apmācību (OV C 412, 9.12.2019, 12. lpp) un Padomes lēmumā par mācīšanos zaļās pārkārtošanās un ilgtspējīgas attīstības sekmēšanai (OV C 243, 27.6.2022, 1. lpp).

⁽²⁾ JRC Science for Policy Report, Baarck, J., Balahur-Dobrescu, A., Cassio, L.G., D'hombres, B., Pasztor, Z. un Tintori, G., *Loneliness in the EU. Opinions from survey and online media data*, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga, 2021. gads.

⁽³⁾ Zviedrijas Jaunatnes un pilsoniskās sabiedrības aģentūra.

⁽⁴⁾ Apvienoto Nāciju Organizācija, Pasaules Vides un attīstības komisijas ziņojums "Mūsu kopīgā nākotne", [Bruntlandes ziņojums], A/42/427, 1987. gads.

⁽⁵⁾ Padomes secinājumi "Visaptveroša pieeja tam, lai tiktu paātrināta ANO Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam īstenošana – pēc Covid-19 krīzes atjaunot uzlabojot (dok. 9850/21).